

Warszawa, dnia 01.02.2021 r.

Pani

Małgorzata Zadorożna

Departament Rozwoju Kadr Medycznych

Adres e-mail: dep-rkm@mz.gov.pl

Rzecznik Praw Lekarza Okręgowej Izby Lekarskiej w Warszawie im. prof. Jana Nielubowicza, działając w imieniu Okręgowej Izby Lekarskiej w Warszawie, reprezentując interesy osób wykonujących zawód lekarza i lekarza dentystry, na podstawie uchwały nr 471/P-VIII/19 z dnia 17 kwietnia 2019 r., art. 2 ust. 2 oraz art. 5 pkt 14 ustawy o izbach lekarskich (Dz.U. z 2019 r. poz. 965 ze zm.), zwraca się z wnioskiem o zajęcie stanowiska w przedmiocie możliwości rozwiązania umowy cywilnoprawnej zawieranej w celu odbycia szkolenia specjalizacyjnego w danej dziedzinie medycyny (tryb pozarezydencki).

Zgodnie z art. 16h ust. 2 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (Dz.U. 2020. poz. 514) (zwana dalej „u.z.l.l.d.”), lekarz na swój wniosek, może odbywać szkolenie specjalizacyjne, w tym dyżury medyczne, w ramach wolnych miejsc szkoleniowych w trybie pozarezydenckim. W takim przypadku lekarz może zawrzeć z podmiotem szkolącym umowę cywilnoprawną. Pojawia się zasadnicze pytanie – czy podmiot szkolący może w każdym czasie wypowiedzieć przedmiotową umowę czy tak jak ma to miejsce w przypadku zawieranych umów o pracę w celu odbycia szkolenia specjalizacyjnego w trybie rezydenckim, taka umowa może być jedynie wypowiedziana w przypadku spełnienia się przynajmniej jednej przesłanki określonej w treści art. 16o ust. 1 pkt 1-7 ustawy u.z.l.l.d., a także z winy lekarza odbywającego szkolenie specjalizacyjne.

Rzecznik Praw Lekarza uznaje, iż ratio legis przepisu przemawia za zaaprobowaniem wykładni, zgodnie z którą wypowiedzenie takiej umowy powinno sprowadzać się do jasno określonych przesłanek w art. 16o ust. 1 pkt 1-7 ustawy u.z.l.l.d. jak i w treści umowy. W tym miejscu należy przypomnieć, iż strony umów cywilnoprawnych co prawda mają swobodę w kształtowaniu zawieranego stosunku prawnego, jednak i w tym przypadku nie jest ta swoboda nieograniczona.

Art. 353¹ k.c. stanowi, że strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Powyższą zasadę można zastosować do wszystkich umów zobowiązaniowych, również tych które mają na celu realizację szkolenia specjalizacyjnego. Ustawodawca w przytoczonym przepisie użył dwóch istotnych pojęć, tj. właściwości (natury)

stosunku oraz zasady współzycia społecznego. Bez wątplenia rolą zobowiązania jest zapewnienie stronom pewnego rodzaju pewności co do przysługujących im praw i ciężących na nich obowiązkach. Z zasad ogólnych prawa zobowiązań można wyprowadzić tezę, iż zobowiązania nie mogą być instrumentem nadmiernego uzależniania i źródłem niepewności co do przysługujących praw i obciążeń. Nadto jak wskazuje się w doktrynie do podstawowych cech zobowiązań należy minimum racjonalności danego stosunku prawnego. Istotą stosunku zobowiązaniowego jest zagwarantowanie realizacji jego celów, które są określane przez strony w treści umowy. Z powyższego wynika, że sprzeczne z naturą (właściwością) stosunku będą takie umowy (postanowienia umowne), które podważają sens (cel społeczno-gospodarczy) zawieranej umowy. W ocenie Rzecznika, tytułem przykładu może zostać wskazana umowa cywilnoprawna zawierana z lekarzem w celu odbycia szkolenia specjalizacyjnego, w treści której określono, iż umowa może być przez każdą ze stron rozwiązana za wypowiedzeniem bez uzasadnienia przyczyn wypowiedzenia takiej umowy. W takim przypadku może dojść do sytuacji, w której lekarzowi po 3 latach specjalizacji podmiot szkolący wypowiada umowę bez podania przyczyny. Prowadzi to do nadużyć w odniesieniu do lekarzy, z którymi kierownicy podmiotów szkolących zawarli umowy cywilnoprawne w celu szkolenia specjalizacyjnego. Nadto sprowadza się to do stosowania represji wobec lekarzy, w postaci zagrożenia wypowiedzeniem umowy, w przypadku gdy lekarz nie wyraża zgody na wykonanie poleceń kierownika podmiotu szkolącego, nie obejmujących swym zakresem programu szkolenia specjalizacyjnego (np. dyżurowanie).

Konstatując powyższe mamy do czynienia z brakiem równości stron w rozumieniu art. 353¹ k.c., w zakresie pełnej dowolności jednej ze stron w zakresie rozwiązywania umowy o szkolenie specjalizacyjne w trybie tzw. „wolontariatu”. Paradoksalnie doprowadza to do sytuacji całkowitej zależności lekarza od podmiotu szkolącego i od jego tzw. „dobrej” lub „złej” woli.

W celu usprawnienia wymiany pism, proszę o kierowanie dalszej korespondencji również na adres mailowy Rzecznika Praw Lekarza: rzecznikprawlekarza@oilwaw.org.pl

Łączę wyrazy szacunku,
Monika Potocka
Rzecznik Praw Lekarza

Załącznik:

- Uchwała upoważniająca.